

Presentació

Èric JOVER i COMAS

Al voltant de la nacionalitat

Segons la segona accepció del *Diccionari general de la llengua catalana*, la nacionalitat és la condició jurídica que s'atribueix als súbdits d'un estat. Cal comentar que la paraula *súbdit* en ella mateixa tampoc no és gaire clara, ja que també segons la seva segona accepció, ens diu "Ciudadà d'un estat, com a persona sotmesa a les seves autoritats polítiques." Fins a quin punt els residents no nacionals d'un país no estan també sotmesos a les autoritats polítiques d'aquell país?

Així doncs, el concepte de nacionalitat i els que l'envolten o que l'ajuden a definir no deixen de tenir una certa ambigüïtat, fet que, us haig de confessar, no deixa de molestar als que venim de les ciències experimentals, ja que estem acostumats a conceptes un pelet més definits.

Si ens centrem una mica més en el cas andorrà i en el seu ordenament jurídic, veiem que el concepte té molta preeminència, ja que s'hi dedica el Capítol II de la Constitució, amb l'article 7, que, tot i ser breu, no deixa de tenir una certa contundència. D'una banda, entenent que una temàtica d'aquesta transcendència s'haurà de legislar a través d'una llei qualificada. De l'altra, negant la possibilitat de la doble nacionalitat. Així doncs, aquest segon punt, que suposo que es comentarà a bastament avui, no ens ve marcat per lleim sinó que està fixat en la mateixa Constitució. Així doncs, el debat al voltant de la doble nacionalitat no és trivial, sinó que conforma una de les bases de la concepció de la nacionalitat a Andorra.

Encara que el meu objectiu no és centrar-me en els elements jurídics associats a la nacionalitat sí que m'agradaria destacar que històricament Andorra ha conegut una evolució de la concepció jurídica de la nacionalitat, com ho mostra l'evolució dels decrets del 1939, 1941, la Llei del 1985 o la Llei qualificada del 1993, modificada el 1994, 1995, 2004, 2006 amb un text refós el 2007 i que de ben segur continuarà evolucionant. El que sí que em sembla important és destacar la preocupació del legislador per, més enllà de fixar els drets i els deures associats amb la nacionalitat, tenir com a objectiu –i cito textualment un dels preàmbuls de la llei– "la preservació de la identitat nacional andorrana, substracte humana necessària a l'existència jurídica del

país” i d'altra banda, intentar limitar la distància entre “la població de fet i la població de dret”. Però avui també us volia parlar més del meu àmbit professional i de com es relaciona la nacionalitat amb la recerca. En aquest punt és necessari diferenciar entre la nacionalitat individual i la nacionalitat de la institució en què es desenvolupa la recerca. En el pla individual, a Andorra per tenir accés a fons econòmics destinats a la recerca no cal ser nacional andorrà sinó tenir la residència efectiva al país des de fa cinc anys. Així doncs, no cal ser andorrà, però suposo que fins i tot aquesta limitació es tornarà més laxa i anirem en el sentit de l'obertura econòmica, que propugna que els drets econòmics s'assoleixen des del primer dia de residència efectiva. Quan els investigadors andorrans anem a l'estranger la cosa es fa una mica més difícil i depèn molt del país on anem i de la tipologia d'ajut o plaça a què aspirem. En aquest sentit, són molt importants tots els moviments que es fan per potenciar el reconeixement internacional de la nostra nacionalitat.

La recerca d'alt nivell cada cop necessita més de l'establiment de col·laboracions i de la realització de projectes d'investigació internacionals. Per aquest motiu és necessari poder optar a finançament de projectes a escala internacional. L'únic de què disposem les institucions andorranes en aquesta direcció és la Comunitat de Treball dels Pirineus, que implica totes les regions veïnes a la serralada. Evidentment això no és suficient, i per aquest motiu caldria que Andorra i les seves institucions de recerca poguessin accedir als fons de recerca europeu per poder fer el salt qualitatiu que necessitem en investigació.

Finalment, m'agradaria acabar fugint de la racionalitat normativa i centrar-me en el món de les emocions. Sé que és completament utòpic, però segons la meua perspectiva s'hauria d'inventar, i aquí potser els científics hi podem ajudar, un *estimamòmetre*, que mesurés el grau d'estimació que té una persona per un país i per tot el que representa. Aquest aparell, que de ben segur s'hauria de patentar, hauria de permetre decidir qui té dret o no a accedir a la nacionalitat andorrana. Així ens evitariem de deixar fora del passaport gent que s'estima el país i d'altra banda eliminariem gent que el té i que al meu entendre no el mereixen. Com he dit, això és completament utòpic però el que cal veure és quins estris jurídics podem desenvolupar per apropar-nos com més possible a aquest ideal.

Èric Jover i Comas,
vicerector per les Relacions de l'UCE amb Andorra